

ALMAN BİRLİK PARTİLERİ VE TÜRKİYE’NİN AB ÜYELİĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

İsmail ERMAĞAN

ÖZET

Uluslararası siyasetin temel aktörlerinin başında siyasi partiler gelmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye’nin Avrupa Birliği (AB) ile ilişkisinde, özellikle yüksek nüfuza sahip AB üyelerinin ve onların iktidar partilerinin oynadığı rol açıktır. Bu makalede, Alman sağ partilerinin (CDU ve CSU) Türkiye’nin AB üyeliği hususundaki politikası incelenecektir. Hiç kuşkusuz, Berlin’deki Federal Meclis’te Birlik Partileri adında konuşlanmış olan bu partilerin rolü ne geçmişte yadsınabildi; ne de gelecekte yadsınacak. Çalışmada en genel anlamda, sözü edilen bu partilerin ve seçmenlerinin – başlıca argümanlarının yanında – olası korku, endişe ve ilgili motivasyonlarını tanımak ve tartışmak, Türkiye-AB ilişkisinde önemli olduğu kadar gerekli olduğu iddia edilecektir.

Anahtar Kelimeler: AB-Türkiye ilişkisi, CDU, CSU, Almanya, Birlik Partileri ve AB.

ABSTRACT

Among the main actors in international politics exist the political parties. With regards to Turkish accession to the European Union (EU), the role of the EU members which have the most political influence over the EU institutions, and their governing parties is crucial. In this article, the policies of the German conservative parties (CDU and CSU) concerning Turkey’s EU membership are examined. Without a doubt, the role of the Union parties which work together in the Federal Assembly in Berlin, could neither be neglected in the past nor can it be ignored in the future. This study argues basically that in the Turkey-EU relations it is necessary, to recognize and discuss – beside their fundamental arguments – the possible fears, anxieties and the related motivations of the mentioned parties and their voters.

Keywords: EU-Turkey relations, the CDU, the CSU, Germany, the Unions parties and the EU.

GİRİŞ

İki ülkenin (örneğin) en kuzeyleri Flensburg'tan Sinop'a, en güneyleri Sonthofen'dan Anamur'a kadar tartışılan ama cevabının net olarak bulunulamadığı temel bir soru vardır: Türkiye'nin AB entegrasyonu (Brusse ve Griffiths, 2004: 13-27; Ozay, 2003: 41-58) yarar mı getirir yoksa zarar mı? Tabii ki, bu soru, her iki taraf için ayrı ayrı değerlendirilebilir. Bunun yanında, ivmesi hayli yükselmiş küresel entegrasyon, (yine örneğin) Anamur'dan Sonthofen'a kolayca muz ithal edilip, karşılığında hiç de azınsanmayacak sayıda Alman vatandaşına yerleşke görevi üstlenmiş Antalya sahilleri, buradaki cevabın ortak kodlarını örmektedir.

1959 yılında Brüksel istikametinde yola koyulan Türkiye, ancak 1999 yılında adaylık statüsü alabilmiş ve 2005 yılında katılım müzakerelerine başlamıştır. Her ne kadar üyelik sürecinin sonu garanti edilmediyse de, AB-Türkiye ilişkisinde nihaî amaç, üyeliktir.

Aday ya da müzakere eden ülkelerin AB'ye katılımı, nihayetinde üye devletlerin iradesi ile gerçekleşmektedir. Bütün AB yapıları içerisinde, Almanya'nın siyasal ve ekonomik koordinatları, bu ülkeye karar veren merciler pozisyonunda en önde bir masa açmaktadır. Hem Almanya hem de Avrupa bütünleşmesi (Wagener vd., 2006: 55-116) tarihinde temel bir aktör olmayı başarabilmiş Birlik Partileri'nin (Schwarz, 2010) Türkiye-AB ilişkisinde konumu nedir? Hangi nedenlerden dolayı Türkiye'nin tam üyeliğine mesafeli durmaktadır? soruları büyük önem arz etmektedir. Konuya girerken, bu araştırma soruları bağlamda şunu varsayımlayabiliriz: Türkiye'nin AB üyeliği hedefindeki yolu, Almanya hattında, Birlik Partileri üzerinden geçmektedir. Bu sebeple, Türkiye bu düzlemde kendisine karşı formüllemiş şüpheli-karşıt argümanları ne kadar iyi tanıyıp ve bu alanlara yoğunlaşırsa, şansını o kadar yükseltme imkanı yaratacaktır. Ayrıca altı çizilmelidir ki, Birlik Partileri "Türkiye AB'ye neden alınmamalı?" sorusunu bugüne değin hakkıyla açıklayamadılar. Ne ilkesel ne de söylem olarak tatmin edici bir yanıtı bulunamayan bu konu, Birlik Partileri'nin sadece Türkiye ile ilişkisinde değil, aynı zamanda AB ile ilişkisinde ("Nasıl bir AB kurgulamaktadır?" sorusu bağlamında) esaslı bir değer taşımaktadır.

Türkiye'de AB'ye eleştirel yaklaşan kesimin, Birlik Partileri'nin Türkiye tutumuna yönelik getirdiği ilk değerlendirmesi "peşin hükümlere dayalı, alt alta dizilmiş ama ispatlanmamış tabular" şeklinde özetlenebilir. Yine bu kesime göre, "Türkler ve İslam'ın, Avrupa'nın bir parçası olduğu gerçeği" ile birçok Avrupalı gibi Birlik Partililer de, Türkiye'nin AB sürecinde yüzleşmektedirler. İddia edilen bu "gerçek", AB'nin kimi kesimlerinde Türkiye'nin üyeliğine karşı direnci arttıran bir faktör müdür yoksa bu kesimlerin kendini koruma refleksi mi? Bütün bu soruların analizi sadece Türkiye'nin AB teknokratları için değil, Alman ve ABli kuramcılar için de yeni perspektifler açacaktır.

Birlik Partileri'nin Türkiye'nin AB üyeliğindeki rolü, partilerin AB içerisindeki nüfuzu ile doğru orantılıdır: Almanya'dan CDU ve CSU gibi diğer Avrupa ülkelerindeki Hıristiyan demokrat ve muhafazakâr partilerin, AB çatısı altında bir araya gelerek oluşturdukları Avrupa Halk Partisi (İngilizce: European People's Party, EPP), Avrupa'nın en büyük uluslararası partisidir. EPP, kendisini "kökleri tarihin ve Avrupa uygarlığının derinliklerine uzanan ve Avrupa projesinin başlangıcından beri öncü gücü olan, merkez-sağ ailesi" olarak tanımlamaktadır.¹ 39 ülkeden 79 üye/parti, 18 devlet başkanı (13'ü AB üyesi, 5'i AB dışından) ve Avrupa Parlamentosu (AP) başkanı da dahil olmak üzere 265 milletvekili ile AP'nin en büyük fraksiyonudur. Bu rakamlar, EPP'nin ve dolayısıyla Alman Birlik Partileri'nin iktidar göstergeleridir. Bu açıdan bakılırsa, "Birlik Partileri, Türkiye politikalarını EPP kanalıyla bütün AB sathında süreci şekillendirici bir pozisyona sokabilme yetisine sahiptirler" öngörüsü yapılabilir. 2013 yılına kadar AP bu verilerle yoluna devam edecektir ve EPP'nin etkisi sonraki dönem(ler)de de sürecektir. Böyle bir konjonktürde, Alman Birlik Partileri üzerinden AB genelindeki sağ partilerin Türkiye eğilimleri de okunabilecektir.

I. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Öncelikle ifade edilmelidir ki, Birlik Partileri'nin tarihi veya dış politika yaklaşımları üzerine literatürde yeterli bilimsel esere rastlanılabilmektedir; fakat, Türkiye algıları bu zamana değin etraflıca çalışılmamıştır.

Türkiye-AB ilişkilerinde, AB tarafındaki tansanlar ağırlıklı olarak 2005 sonrası araştırılmaya başlanmıştır. Fakat, 1992'den itibaren AB'nin resmi organlarınca gerçekleştirilen (örneğin Eurobarometer) ölçümleri mevcuttur. İlk defa 2005 yılında toplam AB nüfusunun çoğunluğunda Türkiye üyeliğine bir karşıtlık söz konusudur; 1992'de bu oran sadece 1 aralığında yine karşıtlar yönünde idi. Bu çalışmada, 1990'den bu yana AB'ye verilen genel desteğin azalması gözden kaçırılmayarak (Eichenberg ve Dalton, 2007: 128-52), 2005 sonrası periyotta kamuoylarına ulaşmanın partiler üzerinden geçeceği varsayımlandı. Partilerin gerek milli düzeyde gerekse AB düzlemindeki aktörlerinin resmi beyanatları ve gazete-dergi açıklamaları tarandı. Bu konu üzerine daha önce literatürde derinlikli bir çalışma bulunmadığından ve parti temsilcilerinin söylediklerini aktarmada, internet, kaynak olarak oldukça sık görünecektir. Lâkin, genel anlamda kaynaklar çeşitlilik arz etmektedir: Yazılı basından kamuoyu araştırmalarına, bilimsel araştırmalardan parti yayınlarına uzanan hatlarda bir çok birincil kaynaklar kullanılmıştır. Elde edilen veriler, parti temsilcileri ile yapılan röportajlarda hem teyit edilmiş hemde ucu açık sorular ile diğer önemli perspektifler yansıtılmıştır. Bu formatı ile çalışma, alanında, uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi literatürüne farklı bir boyut katmayı amaçlamaktadır.

II. BİRLİK PARTİLERİ'NİN TARİHSEL VE İLKESEL EKSENLERİ

İlk olarak, partilerin siyaset tarzını daha derinlikli analiz edebilme motivasyonu ile, partilerin karakteristik özellikleri açıklanacaktır. Belirtilmelidir ki, Doğu ve Batı Almanya'nın 3 Ekim 1990'da birleşmesi ile Bundestag (Federal Meclis) beş partili bir düzene evrilmiştir: CDU/CSU, SPD, FDP, Die Linke ve Die Grüne/Bündnis 90. Genel olarak, ilk iki aktörün, iktidarı kurma; son üçlünün, koalisyon hükümetinde küçük ortak olma potansiyeli vardır.

A. Hıristiyan Demokrat Birliği (CDU)

CDU, 1945 yılında II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra kurulmuştur. Böylece, Almanya tarihinde ilk defa mezhepler üstü, yani Katolik ve Protestan mezheplerine mensup Hıristiyanların bir araya geldiği bir parti vücut bulmuştur. Daha önceki yıllarda "Zentrum" (Merkez) isimli bir parti vardı ama bu parti

sadece Katoliklerden oluşuyordu. Zentrum savaştan sonra tekrar kurulduğundan, CDU, önce Zentrum'a karşı başarılı olmak zorunda idi. CDU, farklı seçmen gruplarına hitap etmek istediğinden, ismindeki "Birlik" kelimesine önem atfetmiştir (Schmid, 1990: 23-32). Temel bir refleks olarak, en başından beri sosyal piyasa ekonomisini ve batıya entegre olmayı savunmuştur. CDU, Batı Almanya'nın 1949 yılında gerçekleştirilen ilk seçimlerini kazanmış ve 1969 yılına kadar parlamentonun en güçlü aktörü olmuştur. Sonraki periyotta, ancak 1982 seçimlerini kazanabilmiş; fakat 1998'e kadar iktidarda kalmıştır (Bösch, 2002: 22-43).

En son 2007 yılında kabul edilen parti programında CDU, kendini Hıristiyan liberal ve muhafazakâr olarak tanımlamaktadır. Politikasının temelinde "Hıristiyanlık açısından insan anlayışının ve insanların Tanrı'ya karşı olan sorumluluklarının" yattığını ifade etmektedir. CDU, kapılarının "tüm insanların onurunu, hürriyetini ve eşitliğini kabul eden her [...] kişiye açık olduğunu" belirtmektedir (2007: 2).

Partinin kalelerini öncelikle kırsal kesim ve/veya Katolik nüfusun bulunduğu bölgeler oluşturmaktadır. CDU üyelerinin yaş ortalaması 56'dır ve %25,4 oranını kadınlar, %74,6 oranını erkekler oluşturmaktadır (Konrad-Adenauer-Stiftung, 2011). CDU'ya oy verenlerin çoğu özel sektörde çalışan beyaz yakalılar, devlet memurları ve emeklilerden oluşmaktadır. Parti programında, kadınların ve işçilerin daha düşük bir seviyede temsil edildikleri söylenebilir.

CDU, federatif hukuk devletini ve sosyal piyasa ekonomisini savunmaktadır (Ditfurth, 1991: 71-81). Tercih ettiği koalisyon ortağı genelde FDP partisidir, çünkü CDU özellikle ekonomi ve vergi politikalarında en çok ortak noktayı bu partide bulmaktadır. Buna karşın, sosyalist ve aşırı sağcı partiler ile koalisyon kurmayı reddetmektedir.

Dış politikada, Avrupa Birliği'nin ve ABD ile olan ilişkilerin derinleştirilmesini hedeflemektedir. CDU'ya göre, Almanya'nın dünyada barış ve hürriyet ilkeleri için, ABD'ye ihtiyacı vardır ve ortak çalışmalar yürütülmelidir. Gerek Almanya'nın gerek CDU'nun derin dış politika damarlarında Amerikan etkisinin önemli iki sebebi bulunmaktadır: 2. Dünya Savaşı son-

rası Amerika'nın Almanya tarihindeki rolü ve Amerika'daki en büyük azınlığın Alman kökenliler olması.

CDU, iç politikada, göçmenlerden entegrasyon konusunda daha çok çaba sarf etmelerini beklemekte; göçmenlerin Almanca öğrenmelerinin desteklenmesini savunmakta ve kontrollü bir göç politikası izlenmesini talep etmektedir. Çifte vatandaşlığı, sadece istisna olarak kabul etmektedir.

Kiliseler ile olan ilişkilerinde görünen tablo şudur: CDU, "insan" ile ilgili hususlarda, Hıristiyan bakış açısını benimsemiştir. Bu anlamda hareket tarzında, Kilise temsilcilerinin verdikleri politik beyanlar ile düzenli olarak bir örtüşme gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, sosyal politikada veya biyo teknolojilerinin, özellikle genetik araştırmaların desteklenmesi konusunda, kilise ile farklı yaklaşımlar ve zıt bakış açıları da ortaya koymaktadır (Becker, 2002: 37-58).

B. Hıristiyan Sosyal Birliği (CSU)

Partinin oluşumuna ilişkin tespit etmek gerekir ki, CSU Partisi, "Bayerische Volkspartei" (Bavyera Halk Partisi, BVP) geleneğini kısmen devam ettirmektedir (Kiessling, 1998). BVP, 1918 yılında Merkezi Kraliyet Mali Reformuna karşı protesto olarak, tüm kraliyette örgütlenmiş olan Zentrum'dan ayrılmış ve bu tarihten itibaren Bavyera'nın bölgesel menfaatlerine yoğunlaşmıştı (Wolf, 1982). Fakat, BVP'nin yoğun sağcı, tutucu politikaları CSU'da sadece münferit boyutta ortaya çıkmaktadır. Diğer önemli bir fark ise, CSU, kendisini Protestan Hıristiyanların da bir partisi olarak görmektedir; buna karşın BVP sadece Katoliklerden oluşan bir parti idi. Buna ilaveten, BVP her türlü sosyalist düşünceleri kesinlikle reddetmişken; CSU, ilk yıllarında sosyalist talepleri de (örneğin kamulaştırma yada toprak reformu) dillendirmiştir (Haneke, 1995).

Parti programı açısından, CSU bir çok konuda "Kardeş Parti" CDU'ya göre Hıristiyan tutucu yaklaşımlara daha çok yer vermektedir. Günümüzde, CSU kendisini "muhafazakâr", "liberal" ve "sosyal" olarak tanımlamaktadır. CSU'nun bütün parti programlarında üç temel ilke bulunmaktadır: Konservatif temel duruş, Hıristiyanlığa yönelme ve Federal Sistemin önemsenmesi.

CSU, iç politikada, vatandaşların hakkını ve hürriyetini korumakla yükümlü olan güçlü bir devleti savunmaktadır. Vatandaşlık hukukunun reformu gibi toplumsal liberalleşmelere, prensip olarak şüpheci bir gözle bakmaktadır. Ayrıca, küreselleşme çağında, ekonomi modeli olarak "sosyal piyasa ekonomisinin" güvence altına alınmasını savunmaktadır. Parti programı bağlamında CDU ile en belirgin farkı, CSU'nun içişleri, hukuk ve toplumsal konular ile ilgili politikalarda daha tutucu, ekonomik ve sosyal politikalarda daha sosyal meyilli olmasıdır.

CSU'nun yeni parti programında (2007), aileye bakış açısı modernleştirilmekte ve çevre politikasında yeni ağırlıklar oluşturulmaktadır. Programın dış politika bölümünde, Avrupa Birliği'nin – Türkiye dahil edilmeden – bir değerler topluluğu olarak devam ettirilmesi vurgulanmaktadır. Ayrıca, transatlantik ortaklık desteklenmekte (Huber, 2008a); Rusya ile pozitif ve dengeli ilişkiler salık verilmektedir.

CSU, AB ile ilgili politikalarında, kimi zaman Avrupa'ya karşı şüpheci pozisyonlar almaktadır. Öbür taraftan, kendisini son sertede bir Avrupa partisi olarak nitelemektedir. Federalizm ve yerellik prensipleri üzerine kurulu ve bölgelerden oluşan, sağlam bir Avrupa'yı savunmaktadır. CSU milletvekillerinin sayısının nispeten az olmasına rağmen, Avrupa Parlamentosu'ndaki EVP Fraksiyonu'nda önemli boyutta etkili olabilmektedir.

C. CDU ile CSU Arasındaki İlişkiler ve Partilerin Oy Oranları

CDU ve CSU partileri, ikinci dünya savaşının yarattığı kargaşa ortamında, toplumsal birleşme hareketleri olarak ortaya çıkmışlardır (Deiss, 2003: 19-34). CDU, Bavyera'da önceleri faaliyetlerini kırsal alan ile sınırlamıştır. CSU, bölgesel yerine federal politikaya yöneleceğini açıkladıktan sonra, CDU ile bir birlik oluşturma kararı almışlardır. Böylece Bavyera'da CSU, geri kalan eyaletlerde CDU seçimlere katılmaktadır. Fakat, CDU ve CSU partilerinin arasındaki ilişkiler her zaman problemsiz değildir ve sert tartışmalar da görülebilmektedir (Huber, 2008b: 67-81).

Birlik Partileri'nin 1949'dan bu yana Aldıkları Oy Oranları:

<i>Seçimler (Yıl)</i>	<i>CDU</i>	<i>CSU</i>
1949	25, 19 %	5, 8
1953	36, 36	8, 8
1957	39, 71	10, 5
1961	35, 76	9, 6
1965	37, 97	9, 6
1969	36, 64	9, 5
1972	35, 21	9, 7
1976	37, 99	10, 6
1980	34, 24	10, 3
1983	38, 15	10, 6
1987	34, 45	9, 8
1990	36, 71	7, 1
1994	34, 16	7, 3
1998	28, 40	6, 7
2002	29, 52	9, 0
2005	27, 78	7, 4
2009	27, 27	6, 5

Kaynak: Bundeswahlleiter: Almanya 2009 Nihai Seçim Sonuçları

III. BİRLİK PARTİLİ POLİTİKACILAR VE TÜRKİYE’NİN AB ÜYELİĞİ

Alman Hıristiyan Birlik Partileri, Türkiye’nin AB üyeliğine temelde soğuk bakmaktadırlar. Ancak, hem bu partilerin kendi arasında hem de aynı partinin temsilcileri arasında bir farklılaşma göze çarpmaktadır. Diğer bir ifadeyle: CSU, Türkiye’nin üyeliğine karşı mesafesini daha koyu tonlarda belli ederken; CDU, müzakerelerin yürütülmesinden yana tavır sergilemektedir. Fakat, CDU içinde çoğunluk, Türkiye üyeliğini başarılı bir hedef olarak görmemektedir. CSU ve CDU’lu politikacıların konuya ilişkin açıklamaları, partilerin Türkiye politikaları hakkında izler verecektir.ⁱⁱ

CDU Lideri Angela Merkel ve CSU’nun önceki Lideri Edmund Stoiber, 05 Aralık 2004’te dönemin Şansölyesi Gerhard Schröder’e ortak bir mektup yazarak, 16-17 Aralık 2004’teki AB zirvesinde, Türkiye’nin üyeliğini otomatik bir mekanizmaya bağlamamasını istemişlerdir (Graw ve Middel, 2004).ⁱⁱⁱ Türkiye’nin katılımının, AB’yi işlevsiz kılacağı ve AB’nin gelecek ile ilgili karar yetisine bloke konmaması gerektiği tezleri işlenmiştir. Türkiye’nin, müzakerelerin başlaması hususunda 3 Ekim 2005 tarihini aldığı bu zirvenin sonuç kararlarında, “ucu açıklık” şartı da getirilmiştir. Bu sebeple, Birlik Partileri hedefine ulaşmıştır yargısı yapılabılır. CDU’lu Matthias Wissmann’a göre, AB ku-

rumları, bu karar ile, Türkiye üyeliğine şüphe ile yaklaşan kesimlerin iradelerini görmezden gelmemiş ve demokratik sürecin önünü açmıştır (Wissmann, 2004). Çünkü, Alman halkı gibi AB ülkelerinin toplamda yarısından çoğu, tam üyelik yerine işbirliğini desteklemektedir.^{iv} Birlik Partileri’nin Türkiye şüpheli-karşıtı pozisyonundaki dini motifler, Merkel-Stoiber ikilisinin zikredilen bu mektubunda da kendine yer bulmuştur: “Türkiye’de devlet ile kilise ayrılmış olmakla birlikte, Sünni İslâm’ın resmi devlet dini olması nedeniyle, Hıristiyanların mağdur olduğu ve Türk toplumunun bir kesiminde Hıristiyanlara karşı saygısızlık ve saldırganlık bulunduğu aşikârdır” (Merkel ve Stoiber, 2004).

Dönemin CDU’lu Federal Meclis Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Volker Rühle, Merkel’in bu politikasını, “CDU’nun muhalefette olduğu dönemde de iktidarda olduğu dönemdeki Türkiye politikasını sürdürmesini umardım” açıklaması ile eleştirmiştir. Rühle, Kohl hükümetinin AB’nin 1997 Lüksemburg Zirvesi’nde Türkiye’ye tam üyelik perspektifi verildiği belgeye attığı imzaya dikkat çekerek^v, katılımı halinde – partisindeki kimi iddiaların aksine – Türkiye’nin, Avrupa’nın iç güvenliğini pekiştireceğini öngörmektedir (Stern, 2004).

CSU, “sürecin ucunun açıklığı” kararını, Birlik Partileri’nin başarısı olarak değerlendirmiştir (CSU, 2004a). Öbür taraftan, CSU’lu dönemin Federal Meclis Grubu Başkanı Michael Glos, 17 Aralık 2004 tarihini, zirveden Türkiye ile müzakerelere başlama kararının çıkmasından dolayı, “Avrupa’nın kara günü” olarak tanımlamıştır; çünkü, Türkiye’nin üyeliği siyasal, ekonomik, kültürel ve coğrafi bariyerleri ile altından kalkılamayacak bir yükür (Glos, 2004).

CSU yönetimi, 2004’ün Ekim ayında, dış politika ve güvenlik politikaları ile ilgili temel bir belge hazırlamıştır (CSU, 2004a): 11 Eylül 2001 olaylarının izleri canlıdır. Almanya, küresel anlamda daha etkili bir pozisyona sahip olmalıdır. ABD ve NATO, Almanya’nın geleceğinde de önem arz edecektir. Uluslararası gelişmelerde ortak çalışmalar yürütülmelidir. Güvenlik politikaları, coğrafi ve iktisadi kriterler, kalkınma politikaları ile batılı değerler, CSU’nun bu yaklaşımın başlıca parametreleridir. Türkiye’nin AB üyeliği, NATO

ile ilişkileri çerçevesinde ve diğer alanlarda yakın işbirliği kapsamında değerlendirilmelidir.

CSU'lu Stoiber 5 Ocak 2005 tarihinde Sarkozy ile yaptığı görüşmede AB, Avrupa Anayasası ve Türkiye konularında hemfikir olduklarını deklare etmiştir. Stoiber, AB'nin Türkiye, Belarus ve Ukrayna gibi ülkelerin üyeliğini hazmedemeyeceğini yinelemiştir. Sarkozy de, daha siyasal ve daha etkin bir Avrupa için, AB'deki Alman-Fransız ekseninin diğer üye ülkeleri de kapsamı gerektiğinin altını çizmiştir (Welt, 2005).

CDU yönetimi, Alman Protestan Kiliseler Konseyi (EKD) ile 13 Ocak 2005 tarihinde bir toplantı düzenlemiştir. Merkel ile Piskopos Wolfgang Huber arasında geçen bu görüşmede, AB konusu da istişare edilmiştir. Piskopos Huber, Türkiye'nin katılımına ilişkin "biz, kendisini serbest ticaret bölgesi olarak gören bir AB istemiyoruz" fikrindedir. Ayrıca, Avrupa Anayasası'nda Hıristiyanlığa atıfta bulunulmamasını eleştirmiştir (CDU, 2005).

2004 yılında Türkiye'ye şartlı olarak yolu açan ve üyelik hedefinin krokisini çizen AB için 2005 yılı çok başarılı geçmemiştir. Fransa ve Hollanda'nın Avrupa Anayasası'nı reddetmesi, AB'yi derin bir krize sokmuştu. Hıristiyan Demokratlar, Anayasa krizinden, dönemin Başbakanı Gerhard Schröder'in Türkiye yanlısı politikalarını sorumlu tutmuşlardır. Üstelik Avrupa Parlamentosu'ndaki (AP) oturumlarda, Türkiye ile müzakerelerin ertelenmesi için yoğun uğraş vermişlerdir. Örneğin, AP Birlik Partileri'nin o dönem grup başkanı Hartmut Nassauer, Türkiye'nin üyelik kriterlerini yerine getirmedeğini ve bu nedenle 3 Ekim 2005'te müzakerelere başlamayı haklı gösterecek bir gerekçe bulunmadığını ifade etmiştir (2005).

Birlik Partileri'nin dile getirdiği bir başka husus, "Ermeni katliamı" meselesidir. CDU'lu Wolfgang Schäuble'ye göre, Türkiye'nin bu politikası, AB üyeliği yolunda bir engel teşkil etmektedir. Bu sebeple, her ülke geçmişle yüzleşmeli ve geçmişinin kara deliklerini kabullenmelidir. CDU'lu Matthias Wissmann, "Türkiye'nin Ermeni katliamı ile ilgili tutumu, Avrupa'nın güvenilirliği açısından da önemlidir" görüşünü savlarken, "Türkiye'nin şu andaki tutumunu sürdürmesi halinde, önümüzdeki on yıllarda AB üyeliğinin söz

konusu olmayacağı yönündeki düşüncemizi güçlendiriyor" açıklamasını yapmıştır. CSU'lu İngo Friedrich'e göre de, "Türkiye ile Ermenistan arasında olduğu gibi, komşuları ile bu denli zor ilişkileri olan bir ülkenin AB ile müzakere edebiliyor olması son derece düşündürücüdür" (Hürriyet, 2005).

CDU ile CSU arasında, Türkiye'nin AB üyeliğini durdurmak için izlenecek strateji konusunda kimi zaman tartışmalar/gerginlikler yaşandığı gözlemlenebilmektedir. CSU'lu delegeler, partilerinin 2009 (Ocak) kurultayında, Türkiye'nin AB üyeliğini reddetme ve müzakerelerin kesilmesini talep etme kararı almışlardır. CDU, önceki yıllardaki seçimlerden yola çıkarak, Türkiye karşıtı bir tutumun 'yabancı düşmanlığı' olarak algılanabileceğini vurgulamıştır. CSU genel başkanı Horst Seehofer'in, yinede, Türkiye'nin üyeliği konusunda kampanya yapılmasında ısrarcı olduğu öne sürülmektedir. CSU sözcüsü Thomas Silberhorn'da, seçim programlarında referandum talebinin yer alacağını beyan etmiştir. Halkoylaması için Alman anayasasının değiştirilmesi gerekmektedir. CSU'lu politikacılar, bunun özel olarak Türkiye'ye karşı bir öneri olmadığını, amaçlarının siyasi kararlara halkın katılımını yükseltmek olduğunu belirtmektedirler.

CSU'lu politikacı Bernd Posselt 2009 (Haziran) AP seçimlerinde Türkiye'nin AB üyeliğine karşı bir tavır sergilemek amacıyla, bir seçim afişinde, "İyi komşuluk için, Türkiye'nin üyeliğine hayır" sloganı kullanmıştır. Posselt, ayrıca, Tanrı kavramının AB Anayasasına alınmasını talep etmiştir; çünkü, nüfusunun yüzde 80'ini Hıristiyan olan bir kıta, siyasi arenada Hıristiyan kimliği ile betimlenmelidir. O'na göre, "Herkes Hıristiyanlığı tam manası ile yaşıyor olsaydı, hiçbir politikacı Hıristiyanlığın ilkelerini es geçemezdi" (Posselt, 2009).

CSU Genel Sekreteri Alexander Dobrindt, Türkiye'nin AB entegrasyonu ile ilgili tartışmalarda, Almanya'nın ve AB'nin çıkarlarının ön planda tutulması gerektiğini savunmaktadır (Ocak 2010). Diğer taraftan, Türkiye'nin AB üyeliğinin imkan dahilinde olmadığı, Türkiye'ye adil bir şekilde bildirilmelidir (Dobrindt, 2011). CSU yönetimi, buna ilaveten, hükümetin küçük ortağı FDP'nin başkanı Westerwelle'nin 2010 başındaki Türkiye ziyareti öncesi, "Türkiye'ye, olası bir AB

üyeliği için söz verilmemelidir” uyarısını güncellemiştir. Westerwelle, bu fikirleri “dayanılmaz” olarak nitelendirmiştir. Yeşiller Partisi Eş Başkanı Cem Özdemir’e göre “Bavyeralı yerel politikacılar, Alman dış politikasını belirlememeliler” (Frankfurter Rundschau, 2011).

Türkiye-AB ilişkisine dair CDU içindeki farklı eğilimleri göstermek adına, CDU/CSU Meclis Grubu Dış ilişkiler Komisyonu Başkanı CDU’lu Ruprecht Polenz ile AP Hıristiyan Demokrat Grubu Dış Politika Sözcüsü Elmar Brok arasında gerçekleştirilen mülakat oldukça önemlidir (Polenz ve Brok, 2010):

BROK: Ben meseleye [Türkiye’nin olası AB üyeliğine, I.E.] Avrupa Birliği’nin genel bakış açısıyla bakıyorum ve üyeliğin AB’yi zor durumda bırakacağına inanıyorum. Şayet AB’yi bundan sonra da bir siyasi birlik olarak anlamak istiyorsak, AB’nin uyum kapasitesi buna yetmeyecektir.

POLENZ: Tabii ki, AB’nin işlev kapasitesinin Türkiye’nin üyeliğiyle şüpheye düşmesine izin verilmemelidir. Her genişleme turunda, “Avrupa Birliği bunu hazmedebilir mi?” sorusu soruldu. Daha geriye gidecek olursanız, bu konu İngiltere üye olurken de tartışıldı. O dönemde Fransa, bu üyeliğin Avrupa Birliği içindeki güç dengelerini değiştireceği görüşündeydi. [...]

BROK: Türkiye konusunda ülkenin büyüklüğü küçümsenmemelidir. Ayrıca, bu arada çok sayıda yasanın şeklen fevkalade bir şekilde uyumu sağlanmış olsa da, ülke bugünkü haliyle pek çok konuda AB’den farklılık gösteriyor.

POLENZ: Argümanlarımız beni ikna etmiyor. Tabii ki Türkiye, aday ülkelerin neler yapması gerektiğini saptayan Kopenhag katılım kriterlerini yerine getirmek zorunda. Ülke, hukuk devleti ilkelerini benimsemiş bir demokrasi olmak zorunda, insan haklarına saygı gösteren, azınlıkları koruyan ve Avrupa Birliği ile rekabet edebilecek bir ekonomiye sahip olmak zorunda. [...] Ancak, Avrupa Birliği’nin artık işlev kabiliyetine sahip olmadığı endişesi sadece Türkiye’nin üyeliğiyle bağlantılı olarak dile getiriliyor. Konsolidasyon döneminden geçilmesi önemlidir. Ancak bunun tüm adaylar için aynı ölçüde geçerli olması gerekir. [...] Belki de

Türkiye, katılım müzakereleri sürecinde kendiliğinden bazı konularda üyeliğin gerektirdiği kadar değişmek istemediği sonucuna varacak. O zaman karşılıklı uzlaşıyla AB’ye başka bir bağlanma şekli üzerinde düşünülebilir. Ancak hâlihazırda partimdeki tartışmalar tam da verilen sözlere tek taraflı olarak veda ediyormuşuz gibi. Bu stratejik ve siyasi açıdan büyük bir hatadır, bu ayrımcılıktır. [...] Hepimizin iki endişesi var ve Türklerin çoğu da bu endişeleri taşıyor. Hâlihazırda Türk politikasını yoldan çıkarabilecek iki şey var: Bunlardan biri aşırı milliyetçilik, diğeri siyasi İslamizme kayma tehlikesi. AB süreci her iki konuda bir bariyer etkisi yapıyor ve Türkiye’yi rotada tutuyor. “Şayet AB süreci olmasaydı, Türkiye otomatikman uçuruma yuvarlanırdı” demek istemiyorum. Bir araba sürücüsü yolun sağında ve solunda bariyer olmadığında da yol alır. Ancak bariyerler olduğunda daha güvenli seyrederek. Bunu tehlikeye atmamalıyız ve bizim tarafımızdan frene basılmamalı. [...] Hep şu argüman öne sürülüyor: Biz Hıristiyan Batı’ya aidiyet ve Türkiye hiçbir zaman buraya ait olmadı. Bundan yola çıkarak Türkiye’nin Avrupa Birliğine ait olmadığı söyleniyor. Bu bir argüman olamaz.

BROK: İslam tabii ki üyelik karşıtı bir argüman olamaz. Ancak, vatandaşlarımızın objektif bir şekilde gerekçelendirdikleri dinî özgürlükler, azınlık hakları, ayrımcılık yapılmaması gibi konulardaki endişelerinin de ciddiye alınması gereklidir. Buna, yargının bağımsızlığı ile bölgesel ve yerel dairelerin Avrupa’ya uyum sağlayacak duruma gelmiş olmaları da dâhildir.

Polenz’e göre ayrıca: üyelik şartlarını hem teoride hem de pratikte yerine getirebilen bir Türkiye, AB için bir kazanım olacaktır; çünkü böyle bir Türkiye, İslam ve demokrasinin birbirine uyumlu olduğunu ispatlayarak, reform arayışında olan çok sayıda diğeri İslam ülkelerine ilham kaynağı/model olabilecektir. Avrupa, farklı dinlerin ve bakış açılarının barış içinde yaşayabileceği ülküsünü, daha belirgin bir şekilde vurgulamalıdır. AB, kültürler savaşı istememektedir ve bu bağlamda Türkiye’nin AB ile bütünleşmesi güçlü bir sinyal olacaktır. Türk Hükümeti de reform çizgisine bağlı kalmalı ve Almanya’da yaşayan vatandaşlarını Almanca öğrenme ve uyum konusunda cesaretlendirmelidir; çünkü Alman kamuoyunun Türkiye algısını, Almanya-Türkleri’nin uyum verileri önemli ölçüde etkilemektedir (2010).

Almanya Türk Toplumu (ATT) Başkanı Kenan Kolat, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 2010 (Ekim) yılındaki Almanya ziyareti öncesinde, "Türkiye'nin AB üyeliğini teşvik etmenin Almanya'nın milli çıkarına" olduğunu belirtmiş ve Türkiye'nin AB'ye alınması yönünde Federal Hükümetten net bir tutum sergilemesini talep etmişti. Bunun üzerine, Bavyera'nın CSU'lu İçişleri Bakanı Joachim Herrmann, "CDU/CSU'nun zaten net bir pozisyonu vardır; o da tam üyelik değildir" ifadesi ile Türkiye'nin olası AB üyeliğini reddetmektedir (Fried, 2011).

Birlik Partileri'nin en aktüel Türkiye algıları, siyasetçilerinin, AB Komisyonunun 2010 (Kasım) Türkiye İlerleme Raporu'na ilişkin değerlendirmelerinde yakalanabilir: CSU'nun AP'deki temsilcisi Manfred Weber, Türkiye'nin iyi bir performans sergilemediği vurgulanan bu rapordan sonra (AB Komisyonu, 2010), AB'nin Türkiye ile yürüttüğü üyelik müzakerelerini kesmesini talep etmiştir. Weber'in Türkiye'ye karşı eleştirileri şu şekilde özetlenebilir: Türkiye'de basın özgürlüğü engellenmekte, hukuk devleti anlayışında ciddi eksiklikler görülmekte, Kıbrıs konusunda anlaşmalar ihlal edilmekte ve temel haklar çiğnenmektedir. Örneğin, azınlıklara baskı uygulandığı gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde Türkiye aleyhine açılmış 16 bin dava bulunmaktadır (Kreiszeitung, 2011). CDU'nun AP'deki politikacısı Renate Sommer, raporu şu şekilde okumaktadır (2010a):

„Üyelik görüşmeleri ümitsiz bir durum almıştır. AB Komisyonu, Türkiye'nin, AB'nin reform taleplerini reddetmesini iyi bir tavırla karşılamakta ve görüşmelerin devamına müsaade etmektedir. Türkiye, böylece, kendi politikasının kabul edildiği hissini almaktadır. Sonuç ortadadır: Görüşmelerin başlamasından sonra geçen 5 senede sadece bir başlıkta görüşmeler neticelendirilmiştir. Reformların durması özellikle Türkiye insanını sıkıntıya sokmaktadır: Kadınlar hâlâ düşük bir varlık olarak algılanmakta ve özellikle kırsal bölgelerde şiddete ve zorla evlendirilmelere katlanmak zorundadırlar. Dini azınlıklar, ayrımcılığa tabi tutulmakta ve [...] göçe zorlanmaktadır. Düşünce ve basın özgürlüğünde büyük kısıtlamalar görülmektedir. [...]. Daha önceden ilan edilmiş Kürt açılımı, boşluğa bırakılmıştır. [...].

Sommer'e göre ayrıca: Ankara, dış politikasında övündüğü Doğu-Batı arasında arabulucu rolünden giderek uzaklaşmakta ve kendine buyruk aktivitelerle Batıya yabancılaşmaktadır. Burada, AB ile herhangi bir istişare yapılmadan Suriye ve Libya için çıkarılmış vize kolaylığı, İsrail ile yaşadığı çatışma ve İran'a uygulanan yaptırımları vetosu örnek olarak verilebilir. Bu sebeplerle, artık Türkiye'nin AB üyeliğine ilişkin açık bir sonuca varılmalı ve üyelik dışındaki alternatifler ciddi bir biçimde tartışılmalıdır.

Federal Meclis İç İşleri Komisyonu Başkanı CDU'lu Wolfgang Bosbach, söyledikleri ile, partisindeki Türkiye'ye karşı şüpheli-karşıt eğilimlerin nedenlerini anlamada yardımcı olacaktır: Türkiye'deki Hıristiyanlara daha fazla din özgürlüğü verilmelidir. Örneğin, Türkiye'deki Hıristiyanlar Almanya'daki Müslümanlar ile aynı haklara sahip olabilmeliler. Bu hususa binaen, CDU/CSU Federal Meclis Grubu Başkanı Volker Kauder, Erdoğan'ın 2011 başındaki Düsseldorf gezisinden önce, AB'ye, "Türkiye'nin din özgürlüğünü tümüyle sağlamadığı sürece, üyelik müzakerelerinde hiçbir yeni başlık açmamasını" salık vermiştir. O'na göre, Türkiye'nin bu konuda yaptığı açıklamaları yeterli değildir ve Avrupa artık uygulamaları görmek istemektedir. Türkiye, ülkesinde yaşayan Rum Ortodoks Hıristiyanların eğitimine izin vererek, Avrupa isteğini ispat edebilir (Tagesspiegel, 2011).

AP'nin CDU'lu milletvekili Schnieber-Jastram hem Avrupa'ya hemde Türkiye'ye sağduyu çağrısında bulunarak, müzakerelerin devamını savunmaktadır. O'na göre: Türkiye, AB perspektifi ile büyük bir gelişme kat etmiştir. Bu demokratik ve ekonomik gelişmeyi Avrupalılar da gözden kaçırmamalıdır. Sürecin belirleyeni din değil, modern değerlerdir. Her iki taraf duygusallıklara dayalı korku, şüphe ve öfkeden kurtulabilmelidir. Çünkü, beraberce global arenada daha güçlü bir AB başarılabilir. Objektif bakılırsa aslında her iki taraf bu ilişkiden kazançlı çıkacaktır. CSU, hâlâ belki tam karşıttır; ama zaman Türkiye'nin üyeliğini gerektirecek biçimde ilerlemektedir (Schnieber-Jastram, 2011).

Bütün bu beyanlardan sonra toplamda anlaşılabilir ki, Türkiye'nin AB üyeliğini onayan politikacılar, Birlik Partileri içinde azınlığı oluşturmaktadır.

Paralelinde, “Geminin kaptanı” Şansölye Merkel, müzakerelerin devamının yanında gerçekçi opsiyonun ayrıcalıklı ortaklık olduğunu her fırsatta yinelemektedir (Schötzer, 2011).

IV. BİRLİK PARTİLERİ’NİN TÜRKİYE POLİTİKASINDAKİ ASAL ÇARPANLAR

Birlik Partileri’nin Türkiye üyeliği ile ilgili atıfta bulunduğu konuların başında “kültürel değerler-din faktörü” gelmektedir (Kramer, 2003; Wehler, 2004a; Winkler, 2003: 59-66): Avrupa medeniyetinde, Hıristiyanlığın önemli bir yeri vardır; özel ve kamusal hayatta, dinin kültürel ve toplumsal kodları görmezden gelinemez. Bu yaklaşım, “başka dinden olan bizden değildir” olarak değerlendirilirse mesele bütünlüklü bir şekilde algılanamaz. Din-kilise işlerinin ayrılması, eleştirel düşünceye özgürlük ve dinin sosyal öğretileri/toplum vicdanı gibi konular Avrupalı halkların bir parçasıdır. Müslüman Türkiye’nin kültürel ve tarihsel mirası başkadır. O sebeptendir ki, “AB’yi sadece ekonomik ve siyasal kaldıraç olarak kullanmak ve zamanı geldiğinde diğer İslam ülkelerini de ikna ederek Batı’nın karşısına dikilmek” düşüncesi, kimi Türk politikacılarının ve Türk toplumunun kayda değer bir kesiminin arzusu olarak dikkat çekmektedir (Gönültaş, 2011). Avrupa, Türkiye’nin üyeliği gerçekten isteyip istemediği sorusunu tartışmalıdır. Türkiye’nin kuruluş felsefesi olmasına rağmen, “Avrupalılaştırma politikası” henüz hedefine ulaşmamıştır; ulaşacağı da belli değildir. Ayrıca, Mevlana ve Yunus Emre’si ile övünen bir ülke, örneğin, Papa 16’ncı Benedict’in İslâm hakkında yaptığı açıklama sonrası Müslüman ülkelerdeki şiddet içerikli tepkiler sonucu 140 kişinin ölümünü nasıl yorumlanmalıdır? Ya da basın özgürlüğü prensibi doğrultusunda, İslâm’da cihat düşüncesine dikkat çekmek, aslında temelde şiddeti kınamak amacı ile yayımlanan Hz. Muhammed ile ilgili karikatürler sonrası gösterilen reaksiyonlar, demokrasinin “tolere edilir” ilkesini açıkça zedelememekte midir? Bütün bunlar, Batı dünyası için bir veridir. Her ne kadar söylenmesi hoş durmasa da, merkezine şiddet yerleştirilmiş bir din gerçeği vardır ve bu İslâm, Avrupa’daki hoşgörünün tezadidir. İlâveten, Türkiye’de her gün 3-4 kadının öldürülmesi hangi Batılı değerler ile açıklanacaktır? Türklerin çoğu da biliyor ki, Türkiye, kadınlara karşı şiddet kültürünün yaygın olduğu ve kısmen içselleştirildiği bir ülkedir

(Göhs, 2011; Matur, 2011). Alman gazeteler, Alman toplumunu şoke eden Almanya’daki Türkiye erkeklerinin töre ve namus cinayetlerini yayınlamasınlar mı? Öldürmeye cevaz veren bir onur anlayışı, Türkiye’nin AB’li olmasına başlı başına bir engel değil midir? (Sommer, 2010b; Winkler, 2002).

Birlik Partileri’nin Türkiye değerlendirmesinde insan hakları bağlamındaki siyasi konular (basın özgürlüğü, polis şiddeti, işkence, Hıristiyan Azınlıklar, Aleviler, Kürt mevzusu, “Ermeni soykırımı” meselesi, Askerin rolü vb.), yukarıda açıklanan “kültürel farklılıklar” kapsamına eklenmekte ve Türkiye’nin Avrupalı olamayacağı iddia edilmektedir.

Türkiye hakkında makro olarak formüle edilmiş tezlerin mikro alanda gözlemlenmesi söz konusudur: Almanya’nın göç sorunu ve Almanyalı Türklerin uyum verileri. Almanya 1950-2000 yılları arasında dünyanın en çok göç alan ülkesi olmuştur. Ülkede en büyük göçmen gurubunu Türkiye’den gelenler oluşturmaktadır (2,7 milyon). Bu hususta Almanya’daki temel kabul şudur: Türk göçmenler Alman topluma (yeterince) entegre olamamaktadır. Birlik Partileri’ne göre, Türkiye’nin olası bir AB üyeliği, içerisinde yaşanan topluma uyum sağlama ihtiyacını ortadan kaldıracaktır. Diğer taraftan, Türkiye’nin üyeliği (özellikle Almanya’ya doğru) önlenemeyen bir göçe sebebiyet verebilecektir. En önemlisi, Almanya-Türklerin Türkiye-Türklerini bile geçen muhafazakâr tutumlarıyla yol almış “İslamlaşma/kültürel yabancılaşma” endişesi, olası göçler sonucu Alman halkına travma yaşatacaktır.

Demografik açıdan bakıldığında Birlik Partileri, Türkiye’nin verilerini daha ziyade “geriye ket vurucu” olarak okumaktadır. Kurulduğunda (1923) nüfusu 14 milyon civarındaki iken, 2010’da 73 milyona çıkmıştır. 2025’te 87 milyon nüfus ile AB’nin en kalabalık ülkesi olmaya aday Türkiye, bu haliyle AB’nin karar mekanizmalarında siyasal temsiliyet bakımından en azından Almanya ile aynı seviyeye gelebilecektir. 1951’den beridir Avrupa bütünleşmesi yolunda büyük emek sarf eden bir ülkenin partileri için bu tahammül ve tahayyül edilebilir bir AB resmi değildir.

Birlik Partileri’ne göre, Türkiye ile ilişkileri “evet-hayır tartışması” düzleminde yürütülmemelidir (Guttenberg, 2004). Neticede, Türkiye Batı dünyası

için önemli bir ülkedir; çünkü 1) 1952'den itibaren NATO üyesi olarak, Batılı ülkelerin global ölçekli savunma organizasyonlarında önemli bir misyon üstlenmiştir, 2) (Eksiklerine rağmen) demokratik, laik yönetim biçimi ile İslam dünyasına Batılı değerleri taşıyan bir aktördür. Fakat AB, siyasi bir projedir ve Avrupa toplumları – Tarih, Kültür, Din vb. gibi – ortak değerler üzerinden, daha ileri seviyede bir birliktelik oluşturabilirler. Kopenhag Kriterleri (Demokrasi, hukuk sistemi ve serbest pazar ekonomisi) katılım için gerekli kısıtlara işaret etmektedir. Ancak, Türkiye'de kolaycı biçimde “Avrupalı birkaç siyasetçinin vizyonsuzluğu” olarak yaftalanan “AB'deki Türkiye Şüpheliği” güdüsü daha geniş bir açıdan irdelenirse, bunun Avrupa'nın Reform – Rönesans – Fransız Siyasi ve İngiliz Sanayi Devrimleri ile didinerek kurdukları medeniyetlerini koruma girişimi olarak da okunabilecektir (Wehler, 2004). Son olarak, gerek ekonomik endişeler (“Katılım müzakerelerini finanse etmek adına daha fazla vergi ödeyeceğim”) gerek coğrafi korkular (“Eyvah, AB İran, Irak, Suriye, Ermenistan ve Gürcistan gibi istikrarsız ve riskli ülkeler ile komşu olacak”), Birlik Partileri'ni başka bir arayışa sokmuştur: Türkiye'ye, Gümrük Birliğine üzerine serbest ticaret bölgeleri, mali yardımlar ve değişim programları dahil edilmiş bir özel ortaklık önerilmelidir (CDU/CSU, 2004).^{vi}

SONUÇ: “Rasyonalitenin gölgesinde muhafazakârların ortak dansı”?

Bir partinin herhangi bir konuda aldığı pozisyon incelenirken, partinin siyasal antropolojisi ve sosyal temsiliyet ülküsü gözden kaçırılmamalıdır. Partinin ortaya çıkış şartları ve bu süreçte yoğrulmuş ilkeler, partinin temel hareket çizgisini büyük oranda etkilemektedir. Bu çalışmada, Alman toplumunun muhafazakâr kesimlerinin incelenmesi, Avrupa'daki Türkiye tartışmalarına ışık tutmakla kalmamış, bu kesimlerdeki argümanların ciddiye alınmasının önemini vurgulamıştır.

Türkiye'nin olası AB üyeliği mevzusu, CDU ve CSU partilerinde – tabandan tavana – tartışılmakta ve hiç de seyrek olmayan bir şekilde gündem oluşturabilmektedir. Birlik Partileri'ndeki muhafazakâr refleks, geniş bir seçmen gurubunun iradesi ile partilerin yerel,

bölgesel, kıtasal ve küresel boyutlu politik projeksiyonlarında kendini göstermektedir.

Türkiye'nin AB hedefinde, Almanya'daki hükümetler ve partiler farklı tepkiler verebilmektedir: Örneğin, 1998'den önce CDU/CSU-FDP Hükümeti döneminde Başbakan Kohl, Türkiye'nin AB üyeliğine şüphe ile yaklaşmıştır. Buna karşın, 1998-2005 yılları arasında yönetimi üstlenmiş olan Sosyal Demokratlar ve Yeşiller Hükümeti, Türkiye'nin AB üyeliğini onayan bir politikayı yeğlemiştir. 2009 yılında Hıristiyan Demokratlar ve Liberaller arasında kurulan yeni hükümetin bu politikasında bir belirsizlik göze çarpsa da, soru kerte müzakerelerin devam edilmesi telkin edilmektedir.

Birlik Partileri'nin Türkiye'nin üyeliğine ilişkin politikasını şekillendirirken başlıca dikkat ettiği konular/etkenler şu şekilde gruplanabilir:

1. Almanya içi siyasal olaylar ve bunların yerel boyutta etkileri

- Almanya'da önemli sayıdaki Türk göçmenlerinin varlığı ve bunların uyum sorunları

- “Türkiye'nin olası üyeliği sonucu çok sayıda Türk vatandaşı Avrupa'ya, özellikle de Almanya'ya göç edecek” savı

- Almanya seçimlerinde Türkiye'ye karşı şüphe duyan kesimleri temsil olgusu

2. Partilerin Avrupa çapında ve AB şahsında hedef ve beklentileri

- Avrupa ülkelerinin AB çatısı altındaki entegrasyonunun (siyasal ve ekonomik) nitelik ve niceliği

- Birliğin ve kurumlarının fonksiyonel etkinliği ve işlevinin sürdürülebilir kalması meselesi

- Global ölçekte ve Avrupa kıtasında Almanya'ya biçilen rol ve partilerin bu anlamda kendilerine yükledikleri misyon

3. Partilerin, Türkiye'nin Almanya ve AB ilişkilerine ve dünya siyasetindeki konumuna bakışı

- Türkiye'nin Almanya ile ilişkisindeki ekonomik ve siyasal göstergeler

- Türkiye'nin AB ile ilişkisi, olası üyeliğin AB içi etkileri

- Türkiye'nin Batı sistemindeki yeri ve rolü

4. Katılım kriterlerine ilişkin Türkiye'nin kartesi ve partilerin pozisyonları

- siyasal meseleler (Kıbrıs sorunu; Kadın Hakları, Aleviler, Hıristiyan Azınlıklar, Kürtler, Ermenistan ile ilişkiler vb.)

- ekonomik endişeler

- dini, toplumsal ve kültürel tezler

- demografik algılar

Nihayetinde, Birlik Partileri, Türkiye'nin olası AB üyeliğini sadece değerler-giriş kriterleri üzerinden okumamaktadır. Bunun yanında, "güç dengeleri" mevzusunda da oyuna dahil etmektedir. Diğer bir ifadeyle, "Türkiye'nin AB ilişkisinde konstruktivizm teorisi kadar neo-realizm öğretilerde önemlidir" demektir. Her halükârda, Türkiye Almanya'nın ve AB'nin önemli bir ortağıdır. Bu ilişkide tam üyelik gerçekçi değildir; bu sebeple "özel ortaklık", "ya hep, ya hiç" dışında ideal bir formüldür (Göhs, 2011).^{vii}

Bununla birlikte, Birlik Partileri'nin Türkiye politikasına daha geniş bir açıdan şu şekilde bakılabilir: AB üyesi devletlerin çoğunluğu Türkiye'nin üyeliğini prensipte onaylarken, yönetimlerinde genelde muhafazakâr sağ partiler olan kimi ABli devletler bu üyeliğe şüphe ile yaklaşmakta ya da karşı gelmektedir (örneğin Birlik partili Almanya veya UMP'li^{viii} Fransa). İngiltere, İtalya, İspanya, Polonya vb. gibi "AB'deki Türkiye-liler", Türkiye'nin üyeliği ile aslında başka renkte bir Avrupa modeli ve küresel boyutta daha etkin bir AB hedeflemektedir. Burada, "Fransa ve Almanya merkezli derin AB'de", yukarıda zikredilen üyelerin yeni oluşumla nüfuzunu arttırma dürtüsü atlanmamalıdır. Üyelik müzakerelerinin başlamasından sonra gelinen altıncı senede artık anlaşılmaktadır ki, Kopenhag Kriterleri'nin realize edilmesi ve AB müktesebatının üstlenilmesi, Türkiye'nin AB'ye katılımı için gerekli olan vizeyi getirmeyecektir. Yeni dönemin sihirli sözcüğü "kamuoyu" olacaktır. AB'deki muhafazakâr partiler, Türkiye'nin Avrupalılaşma transformasyonundaki performansını kamuoylarındaki memnuniyet üzerinden

ölçeceklerdir. Bu bağlamda, seçmenin talepleri ve parti tabanının/üyelerinin kodları büyük bir önem arz etmektedir. ABli ülkelerin muhafazakâr-milliyetçi kesimlerinde AB bütünleşmesi ile hesaplaşma bitmemiştir; bilakis son dönemlerde AB şüpheli eğilimler tavan yapmıştır. Egemenliğin Brüksel'e devri^{ix} konusunu giderek milli iradenin tasfiyesi olarak kanıksamış bu kesimler için, Türkiye'nin üyeliği ayrı bir handicap oluşturmaktadır. Gerek AB'deki Türkiyeliler gerek Ankara bu anlamda PR çalışmasına, aslında Avrupalı sağ parti/seçmenlerden başlamaları gerektiğinin farkındalar. İşte tam bu noktada, Alman Birlik Partileri, hem Türkiye üyeliği hususundaki skeptik/karşıt argümanları idrak etmede; hem de Türkiye Avrupalılaşırken, "Muhafazakâr Avrupa"nın olası Türkiye dönüşümünde belirleyici bir rol oynayabilir. Her iki aktör – Birlik Partileri ve Türkiye – için de geçerli olan "Avrupalılaşma" düsturudur denilebilir. Bunun her iki yakada da başarılabilirlik olasılığını, geleceğin aydınlatacağı bir soru olarak görmek daha doğru olacaktır.

Türkiye-AB veya Birlik Partileri-Türkiye ilişkilerinde şüphelik olgusu, „Biz“ ve „Öteki“ kodlaması ile kültürel ve politik eylem ve söylemlerde kendini belli etmektedir. Örneğin Türkiye'deki AB şüpheliği bağlamında üç başlık – tradisyonel İslamcı, konservatif ve milliyetçi kabuller – formüllemektedir (Çarkoğlu, 2003: 171-194). Bu üç pozisyonun temelinde, Batılılaşma ve Modernleşme deneyimlerinin yorumlanması yatmaktadır. Alman Birlik Partileri'nin kimi Türkiye tezleri bu anlamda o kadar benzeşmektedir ki, bu politikacılarının açıklamalarında görülebilmektedir. Burada bir karşılaştırma yapmak gerekirse: CDU'lu politikacı Lechner'e göre, Hıristiyan muhafazakârların Türkiye algısı düşmanlık olarak yorumlanmamalıdır. Birliğin işlevselliği ve etkinliği adına rasyonel sebepler, Türkiye ile üyelik yerine yakın iş birliğini gerektirmektedir (Lechner, 2010: 173-188). Milli Gazete Eski Genel Yayın Yönetmeni Necdet Kutsal: "Milli Gazete okurları olarak bizler, AB'ye düşman değiliz. Böyle anlaşılmasın. Fakat, alenen gösterilen Türkiye karşıtı niyetler ile birliktelik kurulamaz. İşbirliği her iki taraf açısından da tercih edilir yöntemdir" (2008). Bu iki görüşü, "rasyonelitenin gölgesinde muhafazakârların ortak dansı" olarak nitelese, yanılır mıyız?

Hiç şüphe yok ki, 21. yüzyılın önümüzdeki dönemleri, Türkiye'nin kendine yöneltilen her eleştiriye karşı Pavlov'un şartlı refleks deneyi oynama lüksünü elinden almaktadır. Ahmet Hakan (2008) ya da Ali Sirmen (2009) Türkiye'nin, Avrupa'nın değerlerini algılayıp Avrupalı yaşam tarzlarına saygının içselleştirilmesi noktasında, karnesinin çok da olumlu olmadığını vurgulamaktadırlar. Ayrıca, Yılmaz Esmer'in araştırmasında Türklerin AB'ye büyük kuşku ile baktığı, ABD ve AB'nin Hıristiyanlığı yaymayı, Türkiye ve İslam dünyasını bölmeyi hedeflediği görüşünün ağırlık kazandığı görülmektedir (2009). Yani korkular, karşılıklı ve benzerdir. İllâ üyelik için değil, sağlıklı bir ilişki için bu korkuların aydınlanması, tartışılması Türkiye'nin AB sürecinde başlı başına bir ödevdir.

Bitirirken, CSU, Türkiye'nin üyelik müzakerelerinin kesilmesini teklif edebilirken; Başbakan Merkel'in CDU'su neden Türkiye'yi hepten oyun dışına itememekte ya da itmek istememektedir? sorusu şu şekilde yanıtlanabilir:

- 1) Türkiye-AB ilişkisinin hukuksal dayanakları,
- 2) Karşılıklı korkuların birleştirici işlevi,
- 3) Yeni dönemdeki küresel siyasetin, İslam dünyasının demokratik dönüşümü çerçevesinde Türkiye'nin oynayabileceği rolün altını daha irice çizmesi ve
- 4) Kimi siyasetçilerinin konuyu duygusallıktan arınarak somut veriler üzerinden okuma dürtüsü – örneğin enerji, savunma, doğal kaynaklar vb. gibi alanlarda Türkiye'nin AB'ye olası katkılarının öneminin daha büyük ölçekte kavranması.

Her ne kadar tarihin akışını şekillendiren yenilikler genelde devrimci-liberal-sol-hümanist-çevreci gruplar eliyle gerçekleşmişse de, siyasal gelişmelerde muhafazakârların rolü önemlidir ve gelecekte de önemselidir.

KAYNAKÇA

AB KOMİSYONU; (2010), **Turkey 2010 Progress Report**, Brussels, 9 November 2010, SEC(2010) 1327, Enlargement Strategy and Main Challenges 2010-2011, EN, {COM(2010) 660}.

BECKER, Winfried; (2002), **Lexikon der Christlichen Demokratie in Deutschland**, Ferdinand Schöningh Verlag, Paderborn, S. 37-58.

BÖSCH, Frank; (2002), **Macht und Machtverlust. Die Geschichte der CDU**. Deutsche Verlags-Anstalt (DVA), München, 2002, S. 22- 43.

BÖTTGER, Katrin/MAGGI, Eva-Maria; (2009), "Almanya", iç. Sait AKŞİT/Özgehan ŞENYUVA/Çiğdem ÜSTÜN (Ed.), **Avrupa Birliği Ülkelerinden Türkiye'nin Üyelğine Bakış**, Avrupa Çalışmaları Merkezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, ss. 28-39.

BRUSSE, Wendy Asbeek and GRIFFITHS, Richard T.; (2004), "Good Intentions and Hidden Motives. Turkey-EU Relations in a Historical Perspective", iç. Richard T. GRIFFITHS and Durmuş ÖZDEMİR (Ed.), **Turkey and the EU Enlargement**, Istanbul Bilgi University Press, Istanbul, pp.13-27.

BUNDESWAHLEITER; (2009), "Almanya 2009 Nihâi Seçim Sonuçları", İnternet Adresi: http://www.bundeswahlleiter.de/de/bundestagswahlen/BTW_BUND_09/ergebnisse/bundesergebnisse/index.html. Erişim Tarihi: 28.9.2009

CDU; "Spitzengespräch von CDU und EKD", İnternet Adresi: http://www.cdu.de/archiv/2370_6395.htm. Erişim Tarihi: 13.1.2005

CDU; (2007), "Freiheit und Sicherheit. Grundsätze für Deutschland". Parteitag Hannover, 3.-4. Dezember 2007, Das Grundsatzprogramm, İnternet Adresi: <http://www.grundsatzprogramm.cdu.de/doc/071203-beschluss-grundsatzprogramm-6-navigierbar.pdf>. Erişim Tarihi: 11.12.2009

CSU; (2007), "Chancen für alle! In Freiheit und Verantwortung gemeinsam Zukunft gestalten, 28. September 2007", Grundsatzprogramm der CSU, İnternet Adresi: http://www.csu.de/partei/unsere_partei/grundsatzprogramm/index.htm. Erişim Tarihi: 17.12.2009

CSU; (2004a), "CSU-Erfolg bei EU-Gipfel in Brüssel: Kein automatischer Beitritt der Türkei", İnternet Adresi: http://www.csu.de/home/Display/Service/Newsflash/25_EUBeitritt_Tuerkei. Erişim Tarihi: 20.12.2004

CSU; (2004b), “Leitlinien der Außen- und Sicherheitspolitik”, İnternet Adresi: http://www.csu.de/home/Display/Politik/Themen/Europa/Stoiber_11102004. Erişim Tarihi: 11.10.2004

CDU/CSU; “Beschluss der Präsidien der Christlich Demokratischen Union und der Christlich-Sozialen Union am 7. März 2004: Privilegierte Partnerschaft. Die europäische Perspektive für die Türkei”, İnternet Adresi: http://www.cdu.de/doc/pdf/03_08_04-beschluss-tuerkei.pdf. Erişim Tarihi: 12.3.2009

ÇARKOĞLU, Ali; (2003), “Who wants full membership? Characteristics of Turkish public support for EU membership”, *Turkish Studies*, Vol.4, No.1, pp. 171-194.

DEISS, Matthias; (2003), **Die Führungsfrage – CDU und CSU im zwischenparteilichen Machtkampf**, Forschungsgruppe Deutschland: Schriftenreihe, Band 14, München, S. 19-34.

DOBRINDT, Alexander; yazarın Alexander Dobrindt ile röportajı, 19.4.2011

DITFURTH, Christian von; (1991), **Blockflöten. Wie die CDU ihre realsozialistische Vergangenheit verdrängt**. Kiepenheuer & Witsch, Köln, S. 71-81.

EICHENBERG, Richard C./DALTON, Russell J.; (2007), “Post-Maastricht Blues: The transformation of citizen support for European integration 1973-2004”, in: *Acta Politica*, 42 (2-3): 128-52.

FRANKFURTER RUNDSCHAU; “Heftiger Streit - Westerwelle will EU-Beitritt der Türkei”, İnternet Adresi: <http://www.fr-online.de/politik/westerwelle-will-eu-beitritt-der-tuerkei/-/1472596/3228430/-/index.html>. Erişim Tarihi: 24.5.2011

FRIED, Nico; “Türkei-Frage spaltet Union”, İnternet Adresi: <http://www.sueddeutsche.de/politik/vor-merkels-treffen-mit-praesident-erdogan-eu-beitritt-der-tuerkei-spaltet-die-union-1.1009978>. Erişim Tarihi: 11.5.2011

GERHARDS, Jürgen ve HANS, Silke; (2009), **Türkei unerwünscht? Eine Untersuchung der Einstellungen der Bürger in den 27 Mitgliedsländern der EU zum Beitritt der Türkei**, Freie Universität Berlin, Berliner Studien zur Soziologie Europas, Nr. 18.

GÖHS, Gert Olav; yazarın, Gert Olav Göhs ile röportajı, 05.05.2011.

GLOS, Michael; “EU-Entscheidung: Rabenschwarzer Tag für Europa”, İnternet Adresi: <http://www.merkur-online.de/nachrichten/politik/cducsu-uneins-bewertung-eutuerkeientscheidung-191045.html>. Erişim Tarihi: 17.12.2004

GÖNÜLTAŞ, Nuh; “Göreceksiniz, AB bize yalvaracak ‘Ne olur gelin, girin’ diye!”, İnternet Adresi: <http://www.bugun.com.tr/kose-yazisi/151029-goreceksiniz-ab-bize-yalvaracak-ne-olur-gelin-girin-diye-makalesi.aspx>. Erişim Tarihi: 17.4.2011

GRAW, Ansgar ve MIDDEL, Andreas; “Merkel macht gegen Türkei-Beitritt mobil”, İnternet Adresi: http://www.morgenpost.de/printarchiv/politik/article-412803/Merkel_macht_gegen_-Tuerkei_Beit-ritt_mobil.html. Erişim Tarihi: 16.09.2004

GUTTENBERG, Karl-Theodor zu (2004): *Die Beziehungen zwischen der Türkei und der EU – eine Privilegierte Partnerschaft*, Hanns-Seidel-Stiftung, Aktuelle Analysen, Nr. 33.

HAKAN, Ahmet; “Başbakan için Batı dersleri”, İnternet Adresi: <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=8110206&yazarid=131>. Erişim Tarihi: 27.01.2008

HANEKE, Burkhard; (1995), **Geschichte einer Volkspartei. 50 Jahre CSU 1945–1995**, ALTWERB-Verlag, Grünwald, S. 291-317.

HUBER, Martin; (2008a), **Der Einfluss der CSU auf die Westpolitik der Bundesrepublik Deutschland von 1954–1969 im Hinblick auf die Beziehungen zu Frankreich und den USA**, Herbert Utz Verlag, München.

HUBER, Martin; (2008b), **Die Bundestagswahlkämpfe der CDU/CSU als Oppositionsparteien 1972, 1976, 1980, 2002**. Herbert Utz Verlag, München, S. 67-81.

HÜRRİYET; “Türkiye’nin AB üyeliği tehlikede”, İnternet Adresi: <http://www.hurriyet.de/haberler/gundem/204531/cducsu-turkiyenin-ab-uyeligi-tehlikede>. Erişim Tarihi: 24.4.2005

KIESSLING, Andreas; (2004), **Die CSU. Machterhalt und Machterneuerung**, Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden.

KONRAD-ADENAUER-STIFTUNG; (2007), “Die Mitglieder der CDU”, İnternet Adresi: http://www.kas.de/wf/doc/kas_12166-544-1-30.pdf?080728163103. Erişim Tarihi: 01.5.2011

KREISZEITUNG; “CSU-Europaabgeordneter: Verhandlung mit Türkei abbrechen”, İnternet Adresi: <http://www.kreiszeitung.de/nachrichten/politik/csu-europaabgeordneter-verhandlung-tuerkei-abbrechen-999014.html>. Erişim Tarihi: 12.5.2011

KRAMER, Heinz; (2003), **EU-kompatibel oder nicht? Zur Debatte um die Mitgliedschaft der Türkei in der europäischen Union**, Stiftung Wissenschaft und Politik (SWP), Berlin.

KUTSAL, Necdet; yazarın Necdet Kutsal ile röportajı, 19.02.2008.

LECHNER, Kurt; (2010), “Die Beziehungen zwischen der EU und Deutschland und der Türkeibeitrag”, iç. İsmail ERMAGAN(Ed.), **Die Europäische Union und der Beitritt der Türkei. Positionen türkischer Parteien und der Parteien im Europäischen Parlament**, LIT Verlag, Münster, S. 173-188.

MATUR, Bejan; “Türkiye kadınlarını ne zaman koruyacak?”, İnternet Adresi: <http://www.zaman.com.tr/yazar.do?yazino=1130710&title=turkiye-kadinlarini-ne-zaman-koruyacak>. Erişim Tarihi: 06.5.2011

MERKEL, Angela ve STOIBER, Edmund; “Brief an Schröder. Unionsspitze warnt vor türkischem EU-Beitritt”, İnternet Adresi: <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/0,1518,331057,00.html>. Erişim Tarihi: 16.12.2004

NASSAUER, Hartmut; “Pressemeldung, 14. Juni 2005”, İnternet Adresi: <http://www.cducsuep.cdu.de/presse/presse-2005/pm06/pm140605-3.htm>. Erişim Tarihi: 14.6.2005

OZAY, Mehmet; (2003), “Turkey and the European Union: A Troubled Relationship or a Historic Partnership?”, iç. Tareq Y. ISMAEL/Mustafa AYDIN (Ed.), **Turkey's Foreign Policy in the Twenty-First Century: A Changing**

Role in World Politics, Ashgate Publishing Limited, London, pp. 41-58.

POLENZ, Ruprecht/BROK, Elmar; “Die Türkei ist enttäuscht”, İnternet Adresi: <http://www.bundestag.de/dasparlament/2010/30-31/Themenausgabe/30689436.html>. Erişim Tarihi: 28.6.2010

POLENZ, Ruprecht; (2010), **Besser für Beide: Die Türkei gehört in die EU: Ein Standpunkt**, Edition Körber-Stiftung, Hamburg.

POSSELT, Bernd; “Lissabon-Vertrag CSU verlangt mehr Mitsprache in Europa”, İnternet Adresi: <http://www.zeit.de/online/2009/28/csu-europa-lissabon>. Erişim Tarihi: 07.7.2009

SALBAUM, Michael; (1998), **Die Geschichte der CSU in den Altlandkreisen Günzburg und Krumbach 1945 – 1949**, Eigenverlag, Augsburg.

SCHMID, Josef; (1990), **Die CDU. Organisationsstrukturen, Politiken und Funktionsweisen einer Partei im Föderalismus**. Verlag Leske & Budrich, Opladen, S. 23-32.

SCHNIEBER-JASTRAM, Birgit; yazarın, Birgit Schnieber-Jastram ile röportajı, 04.05.2011.

SCHWARZ, Hans-Peter; (2010), **Die Fraktion als Machtfaktor: CDU/CSU im deutschen Bundestag 1949 bis heute**, Pantheon Verlag, München.

SCHWARZ, Hans-Peter; (2010), **Die Fraktion als Machtfaktor: CDU/CSU im deutschen Bundestag 1949 bis heute**, Pantheon Verlag, München.

SCHÖTZER, Christiane; “Angela Merkel stößt bei Besuch auf Skepsis”, İnternet Adresi: <http://www.sueddeutsche.de/politik/angela-merkel-stoesst-bei-besuch-auf-skepsis-tuerkei-lehnt-privilegierte-partnerschaft-mit-eu-ab-1.929509>. Erişim Tarihi: 04.5.2011

SİRMEN, Ali; “Türkiye'yi AB'ye Ben de Olsam Almam”, Cumhuriyet, 01.10.2009, s. 4.

SOMMER, Renate; (2010a), “EU-Türkei: Beitrittsgespräche geraten in Teufelskreis”, İnternet Adresi: http://www.renate-sommer.de/lokal_1_4_87_EU-Tuerkei-Beitrittsgespraeche-geraten-in-Teufelskreis.html. Erişim Tarihi: 09.11.2010

SOMMER, Renate; (2010b), “Türkei erhält Abmahnung”, İnternet Adresi: <http://www.europasommer.de/index.php?ka=1&ska=5&idn=94>. Erişim Tarihi: 18.12.2010

STERN; “Merkels Türkei-Pläne: Privilegierte Nachhilfe”, İnternet Adresi: <http://www.stern.de/politik/deutschland/merkels-tuerkei-plaene-privilegierte-nachhilfe-529926.html>. Erişim Tarihi: 16.9.2004

TAGESSPIEGEL; “Kauder will Türkei nicht in der EU”, İnternet Adresi: <http://www.tagesspiegel.de/politik/kauder-will-tuerkei-nicht-in-der-eu/3887388.html>. Erişim Tarihi: 12.5.2011

WAGENER, Hans-Jürgen/EGER, Thomas/FRITZ, Heiko; (2006), **Europäische Integration. Recht und Ökonomie, Geschichte und Politik**, Verlag Vahlen, München, S. 55-116.

WEHLER, Hans-Ulrich; (2004a), “Türkei-Beitritt torpediert die Europäische Union”, iç. Focus, 16.2.2004, S. 50.

WEHLER, Hans-Ulrich; (2004b), “Das Problem Türkei. Der Westen braucht den Partner – etwa als Frontstaat gegen den Irak”, iç. Die Zeit, Frankfurt/Main 2004, S. 107.

WELT; “Stoiber und Sarkozy machen Front gegen türkischen EU-Beitritt”, İnternet Adresi: http://www.welt.de/politik/article362615/Stoiber_und_Sarkozy_machen_Front_gegen_tuerkischen_EU_Beitritt.html. Erişim Tarihi: 05.01.2005

WINKLER, Heinrich August; “Grenzen der Erweiterung: Die Türkei ist kein Teil des ‚Projekts Europa‘”, iç. Internationale Politik, 2/2003, S. 59–66.

WINKLER, Heinrich August; “Ehehindernisse: Gegen einen EU-Beitritt der Türkei”, iç. Süddeutsche Zeitung, 23.11.2002, S. 13.

WISSMANN, Matthias; “Europapolitik. EU-Beschluss hat doppeltes Gesicht”, İnternet Adresi: http://www.cdu.de/archiv/2370_6081.htm. Erişim Tarihi: 20.12.2004

WOLF, Konstanze; (1982), **CSU und Bayernpartei. Ein besonderes Konkurrenzverhältnis 1948–1960**, Verlag Wissenschaft und Politik, Köln.

YILMAZ, Esmer: **Radikalizm ve Aşırıçlık**, 2009.

NOTLAR

ⁱ “The European People’s Party (EPP) is the political family of the centre-right, whose roots run deep in the history and civilisation of the European continent and has pioneered the European project from its inception. Tracing back its roots to Europe’s Founding Fathers – Robert Schuman, Alcide De Gasperi, and Konrad Adenauer – EPP is committed to a strong Europe, based on a federal model that relies on the principle of subsidiarity. Founded in 1976, the EPP strives for a democratic, transparent and efficient Europe that is close to its citizens. EPP wants a prosperous Europe through the promotion of a free market economy with a social consciousness.” EPP: History. <http://www.epp.eu/party.asp?z=5B> (20.4.2011).

ⁱⁱ Burada, başlangıç noktası olarak 2004 yılı alınmıştır ve kronolojiye – büyük oranda – dikkat edilecektir.

ⁱⁱⁱ Merkel bu amaçla dönemin sağ parti başkanları Silvio Berlusconi (İtalya), Wolfgang Schäussel (Avusturya), Jean-Pierre Raffarin (Fransa), Jean Claude Juncker (Lüksemburg), Jan-Peter Balkenende (Hollanda), Pedro Lopes (Portekiz), Kostas Karamanlis (Yunanistan) ve Juhan Parts’a (Estonya) da birer mektup yazmıştır. Özellikle AB’nin hazmetme kapasitesine atıfta bulunarak, Birliğin Türkiye’nin üyeliğini ekonomik ve kurumsal açıdan kaldıramayacağını öne sürmüştür.

^{iv} Almanya’da kamuoyundaki Türkiye algıları için bkz: Böttger ve Maggi, 2009: 28-39; Gerhards ve Hans, 2009.

^v Başbakan Kohl’un Soğuk Savaş yıllarında Türkiye’ye verdiği destek, “ortak düşman” Sovyet tehdidine karşı stratejik iş birliği anlamında değerlendirilmelidir. Fakat 1989-1990 yılları akabinde, iki ülke arasında belirgin bir gerginlik yaşanmıştır. Türkiye’de Kürtlerin durumu ve terör sorunu, Almanya’daki karar vericilerini etkilemiştir. 1997 AB’nin Lüksemburg Zirvesi öncesi Kohl – 6 Hristiyan-demokrat parti lideri ile beraber – “Türkiye Müslüman bir ülke olduğu için Avrupa Birliği’ne giremeyecektir” şeklinde bir beyanat vermiştir. Karşılığında, o dönemin Türk Başbakanı Mesut Yılmaz’dan “Almanya Nazi politikasını takip ediyor” cevabı gelmiştir. Kohl-Yılmaz kavgasının yanında, o dönemin FDP’li Dışişleri Bakanı Hans-Dietrich Genscher’in, “Türkiye de bir gün Yugoslavya gibi olacaktır” sözü Türk tarafını şoke etmiştir. Sözü edilen zirve sonrası yaşanan siyasal diyalogsuzluk, 1999 Helsinki Zirvesi’nde bir çözüme kavuşmuştur. Sosyal Demokratlar-Yeşiller hükümeti, gerek AB gerekse Almanya hatlarında, Türkiye ile ilişkilerin seyrini pozitif çevirmiştir.

^{vi} İmtiyazlı Ortaklık, konsept olarak tam anlamıyla tanımlanabilmiş değildir. Ayrıca bu kavram, AB’nin resmi hiç bir belgesinde geçmemektedir.

^{vii} CDU’nun Dışişleri ve Avrupa politikası sözcüsü.

^{viii} Nikolas Sarkozy’nin Genel Başkan olduğu Halk Hareketi Birliği.

^{ix} Aslında egemenliğin devri yerine, egemenliğin ortak bir çatıda yeniden şekillenmesi anlaşılmalıdır.